

Αξιολόγηση και Προοπτική Βιωσιμότητας Προγράμματος Ολυμπιακής Παιδείας

Ηρακλής Κέλλης¹, Μάριος Γούδας², Νικόλαος Βερναδάκης¹, Νικόλαος Διγγελίδης² & Ευθύμης Κιουμουρτζόγλου¹
¹ΤΕΦΑΑ, Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης¹
²ΤΕΦΑΑ, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η αξιολόγηση των πεπραγμένων στο πλαίσιο του Προγράμματος Ολυμπιακής Παιδείας και η διαμόρφωση προτάσεων για την βιωσιμότητά του. Η εργασία αυτή βασίστηκε στο Θεωρητικό Σχήμα του Stufflebeam, Context=Πλαίσιο, Input=Εισαγωγή, Process=Διαδικασία, Product=Αποτέλεσμα, (CIPP), και υλοποιήθηκε με βάση την αξιολόγηση πλαισίου (context evaluation) ακολουθώντας τις φάσεις, τα στάδια και τις ενέργειες που προτείνονται από το συγκεκριμένο μοντέλο. Τα αποτελέσματα της μελέτης πιστοποιήσαν ότι το Πρόγραμμα της Ολυμπιακής Παιδείας με τον τρόπο που υλοποιείται, αποτελεί μια πολύ σοβαρή εκπαιδευτική «επένδυση» και είναι ίσως το πλέον καινοτόμο Πρόγραμμα του εκπαιδευτικού μας συστήματος και μια ουσιαστική διεθνής προσφορά της χώρας μας στο Ολυμπιακό κίνημα και στη διεθνή εκπαιδευτική κοινότητα. Η μόνιμη ένταξη του Προγράμματος στο εκπαιδευτικό σύστημα καλύπτει λόγους ιστορικούς, παιδαγωγικούς, κοινωνικούς, εργασιακούς και καινοτομίας ενώ η συνέχισή του κρίνεται όχι μόνο απαραίτητη αλλά και εφικτή. Με βάση την αξιολόγηση προτείνονται δύο τρόποι ένταξης του Προγράμματος: α) Ένταξη/ ενσωμάτωση της Ολυμπιακής Παιδείας στο γνωστικό αντικείμενο της Φυσικής Αγωγής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και παράλληλη αύξηση των ωρών διδασκαλίας της Φυσικής Αγωγής ή β) Ένταξη της Ολυμπιακής Παιδείας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση στο ολοήμερο σχολείο.

Λέξεις κλειδιά: *Πρόγραμμα Ολυμπιακής Παιδείας, Αξιολόγηση πλαισίου, Ελληνικό σχολείο*

Evaluation and Viability of the Olympic Education Program

Iraklis Kellis¹, Marios Goudas², Nikolaos Vernadakis¹, Nikolaos Digelidis² & Efthimis Kioumourtzoglou¹

¹Department of Physical Education and Sports Sciences, Democritus University of Thrace, Komotini, Hellas

²Department of Physical Education and Sports Science, University of Thessaly, Trikala, Hellas

Abstract

The purpose of the present study was to register and to evaluate the proceedings of the Olympic Education Program and to formulate proposals for the viability of the Program. This work was based on Stufflebeam's Context, Input, Process, Product model, (CIPP), and was implemented according to context evaluation following the phases, periods and actions suggested by the specific model. The results certified that the Olympic Education Program is probably the most innovative Program of the Greek Educational System and an international offer of our country to the Olympic movement and in the International Educational Community. The permanent accession of the Program in the educational system covers historical, pedagogical, social, labour, and innovational reasons and the continuation of the Olympic Education Program is judged not only necessary but also feasible. According to the evaluation, two possible modes of integration of the Program are proposed: a) Integration / incorporation of Olympic Education in the subject of Physical Education in primary Education and parallel increase of Physical Education allocated hours or b) Integration of Olympic Education in primary Education in the extended hours school.

Keywords: *Olympic Education Program, Context Evaluation, Greek school*

Εισαγωγή

Οι Ολυμπιακοί Αγώνες, έχουν τη δύναμη να εμφορήσουν στους νέους τις αρχές της αποδοχής του διαφορετικού, της αναγνώρισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της αλληλεγγύης, της φιλίας, της συνεργασίας, της εθελοντικής προσφοράς και μέσα από αυτά να συνδράμουν στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η έννοια της Ολυμπιακής Παιδείας (ΟΠ) είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη φιλοσοφία του σύγχρονου Ολυμπισμού, είναι εκπαιδευτική έννοια και ως εκ τούτου αποτελεί πρωτεύον στοιχείο του Ολυμπιακού Κινήματος. Η δεύτερη θεμελιώδης αρχή του Ολυμπιακού Καταστατικού Χάρτη αναφέρει: «Ο Ολυμπισμός, ως φιλοσοφία ζωής, συνδυάζει και προάγει αρμονικά τις αρετές του σώματος και της ψυχής. Συνδυάζει τον αθλητισμό με τον πολιτισμό και την παιδεία και προσπαθεί να δημιουργήσει ένα τρόπο ζωής βασισμένο στην χαρά της προσπάθειας, στην εκπαιδευτική αξία του καλού παραδείγματος και στο σεβασμό για τις οικουμενικές θεμελιώδεις ηθικές αρχές» (Νάσκου-Περράκη & Παναγιωτόπουλος, 1993).

Ανατρέχοντας στην εξέλιξη του Ολυμπιακού Κινήματος, φαίνεται ότι για πολλά χρόνια η μελέτη του Ολυμπισμού παρέμενε εγκλωβισμένη στο θεωρητικό επίπεδο φιλοσοφικών και ιστορικών κυρίως προσεγγίσεων και προβληματισμών. Μια σειρά ατυχών περιστατικών στη διάρκεια των Ολυμπιακών Αγώνων σε συνδυασμό με ένα σημαντικό αριθμό ερευνών για τη βία και το «ευ αγωνίζεσθαι» κινητοποίησαν το παγκόσμιο Αθλητικό και Ολυμπιακό Κίνημα και είχαν ως απόρροια τη δημιουργία ιδρυμάτων και επιτροπών για τη μελέτη και εισαγωγή προγραμμάτων Αθλητικής Παιδείας στα σχολεία. Το 1961 ιδρύθηκε αρμόδιος οργανισμός για τα εκπαιδευτικά θέματα, η Διεθνής Ολυμπιακή Ακαδημία (ΔΟΑ, Διεθνής Ολυμπιακή Ακαδημία, 1991). Σε εθνικό επίπεδο, στα τέλη της δεκαετίας του '80 ιδρύθηκαν οι πρώτοι φορείς που ασχολήθηκαν με το σχεδιασμό και την ανάπτυξη προγραμμάτων Αθλητικής Παιδείας. Μόλις όμως το 1997 πραγματοποιήθηκε το 1^ο Παγκόσμιο Συνέδριο Αθλητικής Παιδείας με θέμα την αναγκαιότητα εισαγωγής της Αθλητικής Παιδείας στην εκπαίδευση (Γκιόσος, 2000) και τη σχολική χρονιά 1998-1999 εφαρμόστηκε πιλοτικά το πρώτο Πρόγραμμα ΟΠ σε 30 σχολεία της επικράτειας. Στη συνέχεια ακολούθησε η διεύρυνση της πιλοτικής εφαρμογής του Προγράμματος ΟΠ σε 400 σχολεία με την πρόσληψη 134 εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής. Στις επόμενες σχολικές χρονιές 2000-2005, η συνεργασία της Οργανωτικής Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων ΑΘΗΝΑ 2004 με το Υπουργείο Παιδείας οδήγησε στην εξακτίωση του Προγράμματος στο σύνολο σχεδόν των δημοσίων και ιδιωτικών σχολείων της χώρας. Αρχικά προσελήφθησαν από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων (Υπ.Ε.Π.Θ.) 1000 εκπαιδευτικοί Φυσι-

κής Αγωγής, οι οποίοι και υλοποίησαν το Πρόγραμμα σε περισσότερα από 3500 σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης ενώ από το 2000-2004 το Πρόγραμμα, υλοποιήθηκε σε περισσότερα από 7400 σχολεία και ο αριθμός των εκπαιδευτικών έφθασε ετησίως τους 2000 (Υπ.Ε.Π.Θ., 2003). Παράλληλα σε παγκόσμιο και ευρωπαϊκό επίπεδο εξαιρετική παρουσία στα θέματα Ολυμπιακής Παιδείας έχουν ο Καναδάς, οι Η.Π.Α., η Αυστραλία και η Ρωσία (Μάστορα, 2000) ενώ ανάλογες πρωτοβουλίες και προγράμματα έχουν αναπτύξει σε Γερμανία, Μεγάλη Βρετανία, Σλοβακία, Τσεχία, Αυστρία, Σλοβενία κ. ά. (Υπ.Ε.Π.Θ., 2002). Η Binder (2001), αναφέρει ότι το Ολυμπιακό Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα έχει ως γενικούς στόχους α) την ανάπτυξη εκείνων των φυσικών και ηθικών ιδιοτήτων που είναι η βάση του αθλητισμού, β) την εκπαίδευση των νέων μέσω του αθλητισμού σε ένα πνεύμα αλληλοκατανόησης και φιλίας, γ) τη διάδοση των ολυμπιακών αρχών σε όλο τον κόσμο και δ) την συγκέντρωση των αθλητών όλου του κόσμου στο αθλητικό γεγονός των Ολυμπιακών Αγώνων. Σύμφωνα με τους Κιουμουρτζόγλου, Θεοδωράκη, Αυγερινό, Κέλλη, Παπαχαρίση, & Χασάνδρα, (2001), ως Ολυμπιακή Παιδεία νοείται η μορφωτική διαδικασία που αποσκοπεί στην αγωγή των νέων σύμφωνα με τις Ολυμπιακές αξίες, λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία του σύγχρονου πολιτισμού. Επιδίωξη του Προγράμματος Ολυμπιακής Παιδείας είναι η ανάπτυξη της κατάλληλης πολιτικής στο σχολικό περιβάλλον, ώστε οι μαθητές:

- να μνηθούν μέσα από την πράξη στην ιστορία και τις αξίες της Ολυμπιακής παράδοσης
- να κατανοήσουν θέματα που σχετίζονται με την ηθική στον αθλητισμό
- να αποκτήσουν εμπειρίες από μη διαδομένα Ολυμπιακά αθλήματα
- να αναπτύξουν τεχνικές και δεξιότητες που σχετίζονται με τον έλεγχο της συμπεριφοράς στα σπορ και στην καθημερινή ζωή
- να κατανοήσουν τη σπουδαιότητα του εθελοντισμού για την επιτυχία των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων
- να διαμορφώσουν θετική στάση απέναντι στον αθλητισμό και τον Ολυμπισμό μέσα από καινοτόμες δράσεις που προωθούν τη συμμετοχή, την πρωτοβουλία και τη δημιουργικότητα
- να αποκτήσουν εμπειρίες και γνώσεις σχετικά με τις ευεργετικές επιδράσεις της άσκησης στην υγεία.

Οι προαναφερθείσες προσπάθειες δεν είναι αποσπασματικές αλλά εντάσσονται όλες σε μια ενιαία κατά το δυνατόν προσέγγιση εκσυγχρονισμού του εκπαιδευτικού συστήματος της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Η εφαρμογή του Προγράμματος στη χώρα μας από το σχολικό έτος 2000-2004, σε εθνική και θερμοθετημένη κλίμακα, αποτέλεσε καινοτομία τόσο για την ελληνική όσο και για τη διεθνή πραγματι-

κότητα αφού όλα τα μέχρι στιγμής προγράμματα Ολυμπιακής Παιδείας, που έχουν υλοποιηθεί από προηγούμενες διοργανώτριες χώρες Ολυμπιακών Αγώνων, εφαρμόστηκαν στη βάση εθελοντικής συμμετοχής και υλοποίησης. Παράλληλα η Ευρωπαϊκή Ένωση ανακήρυξε το 2004, Ευρωπαϊκό Έτος για την Παιδεία μέσω Άθλησης, προσβλέποντας στην προαγωγή της παιδευτικής αξίας του αθλητισμού και την αξιοποίησή της ιδιαίτερα για τη νεολαία και στη μεγιστοποίηση της δημόσιας γνώσης σχετικά με τη σημασία που έχει η άθληση για την εκπαίδευση στην Ευρώπη. Ανάλογα με το εκπαιδευτικό σύστημα κάθε χώρας και βασιζόμενα στους παραπάνω στόχους, υλοποιήθηκε μεγάλος αριθμός προγραμμάτων μικρότερης ή μεγαλύτερης εμβέλειας σε όλη την Ευρώπη (European Communities, 2004). Προπομπό των παραπάνω απειτέλεσαν, η υλοποίηση του πιλοτικού προγράμματος «Αθλητισμός, Σχολείο και Ολυμπιακά Ιδέωδη» στην Ευρώπη (Γαλλία, Ιταλία, Ολλανδία) και στη συνέχεια η διεξαγωγή του Ευρωπαϊκού Συμποσίου Ολυμπιακής Παιδείας, με τη συμμετοχή αντιπροσώπων από τα Υπουργεία Παιδείας όλων των χωρών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και την υπογραφή της Διακήρυξης των Αθηνών (Οργανωτική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων ΑΘΗΝΑ 2004, 2003). Σύμφωνα με τον Γεωργιάδη (2002), επίσημο αξιολογητή του Ευρωπαϊκού πιλοτικού προγράμματος σε Γαλλία, Ιταλία και Ολλανδία, «...το πρόγραμμα ανοίγει τα όρια της εκπαίδευσης μέσα στο ίδιο το σχολείο, προτρέπει σε συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών, ανοίγει νέους εκπαιδευτικούς ορίζοντες στο σχολείο, προωθεί την ενεργό συμμετοχή των μαθητών, ενισχύει τη συνεργασία μεταξύ διδασκόντων μαθητών και γονέων,...», ενώ όπως αναφέρει ο Παπαϊωάννου (2003), το Πρόγραμμα είναι από τη φύση του ευέλικτο και μπορεί να αποτελέσει ζωτικό κομμάτι του εκπαιδευτικού συστήματος.

Το Πρόγραμμα Ολυμπιακής Παιδείας υπόκειται σε συστηματική επιστημονική παρακολούθηση και διαρκή αξιολόγηση για να διαπιστωθεί η αξία του συνολικά και για να καταγραφούν πρωτοβουλίες και ιδέες που αναπτύσσονται κατά την διάρκεια της εφαρμογής του. Πιστεύεται ότι η Ολυμπιακή Παιδεία θα μπορεί να καθιερωθεί στη συνείδηση της εκπαιδευτικής κοινότητας (εκπαιδευτικοί, μαθητές, γονείς, τοπική κοινωνία) ως αναγκαίο στοιχείο της σύγχρονης εκπαίδευσης, που έχει πολλά να προσφέρει ακόμα και μετά το 2004 (Θεοδωράκης, Γραμματικόπουλος, & Γούδας, 2003). Σε μια παρόμοια αξιολόγηση πλαισίου (Weiler, Pigg, & McDermott, 2003), το Εκπαιδευτικό Παράρτημα της Φλόριντα, με χρηματοδότηση από το Κέντρο Πρόληψης και Ελέγχου, αξιολόγησε ένα τριετές Πρόγραμμα Συντονισμού σχολικής Υγείας (ΠΣΣΥ) σε πιλοτικά σχολεία της Φλόριντα ώστε να παροτρύνει καινοτομικές προσεγγίσεις που θα προωθούν τα Προγράμματα Συντονισμού σχολικής Υγείας σε

σχολεία της Φλόριντα. Τα αποτελέσματα της αξιολόγησης - μελέτης έδειξαν ότι οι δραστηριότητες στα οκτώ σχολεία που συμμετείχαν, επιβεβαίωσαν πως ένα Πρόγραμμα Συντονισμού Σχολικής Υγείας μπορεί να καθιερωθεί και να διατηρηθεί. Η δύναμη και υποστήριξη του προγράμματος εξαρτάται από μακροχρόνιες οικονομικές πηγές, από ένα εξειδικευμένο προσωπικό και από διοικητική υποστήριξη.

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν, αφενός η καταγραφή και αξιολόγηση των πεπραγμένων στο πλαίσιο του Προγράμματος Ολυμπιακής Παιδείας, αφετέρου η διαμόρφωση προτάσεων για την πιθανή βιωσιμότητα του Προγράμματος.

Μέθοδος και Διαδικασία

Φιλοσοφικό - Θεωρητικό πλαίσιο

Θεωρητικά η εργασία αυτή βασίστηκε στη φιλοσοφία των Θεωρητικών Σχημάτων Αποφάσεων Διοίκησης. Τα θεωρητικά Σχήματα Αποφάσεων Διοίκησης στη δομή τους αλλά και στην αφετηρία τους αντλούν τόσο από τη θεωρία της εκπαίδευσης όσο και από τη θεωρία διοίκησης γενικά και λήψης αποφάσεων ειδικότερα, με στόχο την παροχή αξιόπιστων πληροφοριών προς την διοίκηση ή ακόμα και τον ίδιο τον εκπαιδευτικό ώστε κατά περίπτωση να τους παρέχονται τα απαιτούμενα δεδομένα, οι σωστές πληροφορίες, τα πιθανά εναλλακτικά σενάρια και να περιορίζεται η λήψη λανθασμένων επιλογών (Δημητρόπουλος, 2002). Ένας από τους βασικότερους και πλέον αποδεκτούς θεωρητικούς της αξιολόγησης σε παγκόσμιο επίπεδο είναι ο D. Stufflebeam ο οποίος από το 1968 ανέπτυξε ένα θεωρητικό σχήμα-μοντέλο με προσανατολισμό την παροχή βοήθειας για τη λήψη αποφάσεων εκ μέρους της διοίκησης και των εκπαιδευτικών για τα μεγάλα ομοσπονδιακά εκπαιδευτικά προγράμματα με τις μεγάλες αντίστοιχα χρηματοδοτήσεις. Το μοντέλο CIPP είναι ένας κατανοητός σκελετός σύμφωνα με τον οποίο διεξάγονται θεματικές και περιλήψεις αξιολόγησης προγραμμάτων, προσωπικού, προϊόντων, θεσμών και συστημάτων. Χρησιμοποιείται σε εσωτερικές αξιολογήσεις που διεξάγονται από αξιολογητές οργανισμών, αυτό-αξιολογήσεις που διεξάγονται από ομάδες αξιολογητών ή από ανεξάρτητους αξιολογητές υπηρεσιών και εργολαβικές ή εντολοδόχες εξωτερικές αξιολογήσεις. Παρέχεται σε βραχυπρόθεσμες και μακροπρόθεσμες έρευνες - τόσο μικρές όσο και μεγάλες και καλύπτει διάφορους τομείς και χώρους υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της εκπαίδευσης, της οικιακής και κοινοτικής ανάπτυξης κ.ά. (Stufflebeam, 2002, 2003). Η φιλοσοφία του μοντέλου φανερώνεται από το ακρόνυμο CIPP, (Context= πλαίσιο, Input= εισοδος-εισαγωγή, Process= διαδικασία, Product= αποτέλεσμα).

Στη θεματική περίπτωση - όπου η αξιολόγηση

βοηθάει στο να καθοδηγηθεί μια προσπάθεια – οι αξιολογήσεις πλαισίου, εισαγωγής, διαδικασίας και προϊόντος ρωτούν αντίστοιχα: Τι χρειάζεται να γίνει; Πώς πρέπει να γίνει; Πετυχαίνει; Ο αξιολογητής αναφέρεται στη φύλαξη πληροφοριών πλαισίου, εισαγωγής, διαδικασίας και προϊόντος και αναζητά συμπληρωματικά χρήσιμες πληροφορίες για να απευθύνει τις παρακάτω ανασκοπικές ερωτήσεις: Καλύφθηκαν σημαντικές ανάγκες; Συννοδεύταν η προσπάθεια από ένα υπερασπιστικό σχέδιο και προϋπολογισμό; Πραγματοποιήθηκε ο σχεδιασμός με ακριβή τρόπο; Τροποποιήθηκε όταν και όπως χρειαζόταν; Πέτυχε η προσπάθεια;

Το μοντέλο CIPP τονίζει ότι ο πιο σημαντικός σκοπός της αξιολόγησης δεν είναι να αποδείξει αλλά να βελτιώσει (Stufflebeam et al., 1971). Η αξιολόγηση είναι πρωτίστως αντιληπτή ως μια λειτουργική δραστηριότητα με προσανατολισμό ώστε μακροπρόθεσμα να βοηθάει και να υποκινεί τις προσπάθειες για την ενδυνάμωση και την βελτίωση προγραμμάτων και υπηρεσιών. Σχεδιάζοντας μια αξιολόγηση CIPP και τα τέσσερα είδη αξιολόγησης που προτείνονται από το μοντέλο εφαρμόζονται μέσα από μια διαδικασία, βάσει των παρακάτω τριών φάσεων: α) σχεδίαση της αξιολόγησης, β) υλοποίηση της αξιολόγησης και γ) αξιοποίηση αποτελεσμάτων της αξιολόγησης.

Οι αξιολογήσεις CIPP βασίζονται σε επαγγελματικά δεδομένα τα οποία απαιτούν αξιολογήσεις που να πληρούν τις προϋποθέσεις χρησιμότητας (εξυπηρετώντας τις ανάγκες πληροφόρησης μελλοντικών χρηστών), καταλληλότητας (να παραμένουν οι λειτουργίες αξιολόγησης ρεαλιστικές, συνετές, λιτές), ευπρέπειας (να διεξάγονται νομικά και ηθικά με στόχο την ευημερία των συμμετεχόντων και όσων επηρεάζονται από τα αποτελέσματα) και ακριβείας (να φανερώνονται και να μεταβιβάζονται υγιείς πληροφορίες σχετικά με τα χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν την αξία, ευπρέπεια, εφικτότητα και χρησιμότητα του αξιολογούμενου έργου) (Shadish, Newman, Scheirer, & Wye, 1995). Το μοντέλο υποστηρίζει, τη δέσμευση πολλαπλών παρατηρητών και πληροφοριοδοτών με διαφορετικές οπτικές, τη δημιουργία των «χειροποίητων» εργαλείων που απαιτούνται, την εξόρυξη και χρήση σχετικών πληροφοριών, την προσφώνηση κάθε ερώτησης αξιολόγησης εγκαίρως, τη χρήση πολλαπλών διαδικασιών, το διπλό-τεσάρισμα ποιοτικών και ποσοτικών ευρημάτων, την υποβολή της αξιολόγησης προς εξέταση από ομάδες μεσαζόντων και ανεξάρτητες ομάδες (Joint Committee for educational evaluation, 1994, 2003).

Μια ερώτηση που γίνεται συχνά σχετικά με το μοντέλο CIPP, είναι αν πρέπει πάντα κάποιος να διεξάγει όλα τα είδη αξιολόγησης, π.χ. πλαισίου, εισαγωγής, διαδικασίας και προϊόντος. Η απάντηση είναι όχι. Το να αποφασίσει κάποιος ποια μέρη του μοντέλου θα υιοθετήσει είναι ένα ιδιαίτερα

σημαντικό θέμα στον προγραμματισμό αξιολόγησης. Παρόλα αυτά, σε οποιαδήποτε απόφαση σχετικά με το ποια είδη αξιολόγησης θα εφαρμοστούν, ο αξιολογητής χρειάζεται να εντοπίσει και να προσαγορεύσει τους σκοπούς του πελάτη για την αξιολόγηση (Stufflebeam, 2003).

Μεθοδολογικά η συγκεκριμένη μελέτη αναπτύχθηκε με βάση την αξιολόγηση πλαισίου (context evaluation). Η αξιολόγηση πλαισίου χρησιμοποιείται συνήθως στο σχεδιασμό ενός εκπαιδευτικού προγράμματος, αποσκοπεί κυρίως στην εκτίμηση του περιβάλλοντος που θα οργανωθεί το πρόγραμμα, τον καθορισμό των συνθηκών που επικρατούν σε αυτό και των προϋποθέσεων και παραγόντων που επηρεάζουν τη λειτουργία του. Εκτιμά ανάγκες, εισοδήματα και προβλήματα μέσα σε ένα προσδιορισμένο περιβάλλον. Οι ανάγκες εκτίμησης του πλαισίου αξιολόγησης, οι αναλύσεις των προβλημάτων και οι ευκαιρίες για να βοηθηθούν αυτοί που λαμβάνουν τις αποφάσεις, προσδιορίζουν στόχους και βοηθούν την ευρύτερη ομάδα χρηστών να κρίνει τους στόχους, τις προτεραιότητες και τις εκβάσεις. Η πληροφόρηση του γενικού πλαισίου διασφαλίζει τα πιο σημαντικά κριτήρια για την εκτίμηση της επιτυχίας των προσπαθειών βελτίωσης. Τα συγκεκριμένα κριτήρια αποτελούν τις εκτιμώμενες ανάγκες πληροφόρησης των πελατών. Οι οργανισμοί μπορούν να σχηματίσουν ολοκληρωμένη γνώμη για προγράμματα και υπηρεσίες μονάχα όταν βοηθούν στην επίτευξη των αναγκών των πελατών που στοχεύουν.

Σχεδιασμός – Χαρακτηριστικά μελέτης

Τα χαρακτηριστικά του Προγράμματος (κριτήρια) τα οποία θεωρήθηκαν σημαντικά για τη μελέτη ήταν: α) Ο τρόπος, το μοντέλο εφαρμογής του Προγράμματος, β) Τα λειτουργικά έξοδα του Προγράμματος, γ) Η πολιτική και ακαδημαϊκή βούληση και δ) Οι σύγχρονες εκπαιδευτικές τάσεις. Για κάθε ένα από τα αναφερόμενα κριτήρια αναπτύχθηκαν συγκεκριμένοι δείκτες όπως αναφέρονται στη συνέχεια. Αναλυτικότερα:

Ενέργεια: Ανάπτυξη κριτηρίων και δεικτών μελέτης.

Κριτήριο 1: Τρόπος, μοντέλο εφαρμογής Προγράμματος. Δείκτες: 1) εφαρμογή, καινοτομίες του Προγράμματος, 2) έντυπο, οπτικοακουστικό και ηλεκτρονικό εκπαιδευτικό υλικό, 3) επιπλέον υποστηρικτικές ενέργειες για το Πρόγραμμα.

Κριτήριο 2: Λειτουργικά έξοδα. Δείκτες: 1) κόστος μισθοδοσίας ανθρώπινου δυναμικού, 2) κόστος εκπαιδευτικών δράσεων (επιμορφωτικά σεμινάρια, ενημερωτικές ημερίδες), 3) κόστος επιδοτούμενων δράσεων (δραστηριότητες σχολικών μονάδων, οργάνωση εκδηλώσεων παρουσίασης δράσεων σε επίπεδο περιφέρειας), 4) κόστος έκδοσης έντυπου εκπαιδευτικού υλικού (ή προσαρμογή του ήδη υ-

πάρχοντος), 5) κόστος δημιουργίας ενισχυτικού οπτικοακουστικού υλικού, 6) κόστος ιστοσελίδων Ολυμπιακής Παιδείας, 7) κόστος άλλου απαραίτητου εξοπλισμού και λοιπών απρόβλεπτων λειτουργικών εξόδων.

Κριτήριο 3: Πολιτική και ακαδημαϊκή - εκπαιδευτική βούληση. Δείκτες: 1) άποψη /θέση υπευθύνων και πολιτικών (που λαμβάνουν ή επηρεάζουν τη λήψη αποφάσεων), 2) άποψη /θέση ευρύτερης εκπαιδευτικής κοινότητας, 3) συμπεράσματα εκθέσεων αξιολόγησης του Προγράμματος.

Κριτήριο 4: Σύγχρονες εκπαιδευτικές τάσεις και απόψεις. Δείκτες: 1) στοιχεία για τη δομή και τους στόχους ανάλογων εκπαιδευτικών προγραμμάτων του εξωτερικού, 2) κοινά στοιχεία με το υπάρχον εκπαιδευτικό πλαίσιο (σκοποί, στόχοι, εφαρμογή καινοτομιών, ωρολόγιο πρόγραμμα, ολόημερο σχολείο).

Η καταγραφή των πεπραγμένων περιελάμβανε τόσο τις βασικές ενέργειες (πρόσληψη καθηγητών, ετήσια χρονική διάρκεια υλοποίησης Προγράμματος, επιμόρφωση, εκπαιδευτικό υλικό, χρηματοδοτούμενες δράσεις), που έγιναν στο πλαίσιο λειτουργίας του Προγράμματος, όσο και την πληρέστερη κατά το δυνατόν παρουσίαση των υποστηρικτικών δράσεων και πρωτοβουλιών (υποστηρικτικές εκδόσεις, εκδηλώσεις ευαισθητοποίησης, οδοιπορικό παρουσίασης προγράμματος στην ομογένεια κ.ά.) που ανεπιτόχησαν εκ μέρους του Υπ.Ε.Π.Θ. και της Ο.Ε.Ο.Α. ΑΘΗΝΑ 2004 σε συνεργασία με φορείς και οργανισμούς που ενεπλάκησαν στο Πρόγραμμα. Παράλληλα με την καταγραφή των διαφόρων ενεργειών και πρωτοβουλιών επιχειρήθηκε και η οικονομική αποτίμησή τους με στόχο τη μετατροπή των πληροφοριών σε μετρήσιμα δεδομένα. Η συλλογή των οικονομικών δεδομένων του Προγράμματος που έγινε με βάση τα στοιχεία του Υπ.Ε.Π.Θ. και της Ο.Ε.Ο.Α. ΑΘΗΝΑ 2004 παρουσίασε σημαντικές δυσκολίες στην ακριβή αποτίμηση του κόστους κάθε ενέργειας αναλυτικά, εξαιτίας του τρόπου καταγραφής των πληροφοριών αυτών από τις αρμόδιες οικονομικές υπηρεσίες των υπευθύνων οργανισμών. Τη συλλογή των οικονομικών στοιχείων, ακολούθησε ο διαχωρισμός των δαπανών σε δύο

διαφορετικές κατηγορίες (α: Βασικές Δαπάνες (ΒΔ) = οι δαπάνες που αφορούν το σύνολο των συμμετεχόντων, β: Υποστηρικτικές Δαπάνες (ΥΔ) = οι

δαπάνες που αφορούν, κατά περίπτωση, μέρος των συμμετεχόντων) και την ανάλογη καταχώρησή τους ώστε να εξασφαλιστεί ομοιογένεια κατά την εκτίμηση του κόστους των δεικτών της παρούσας εργασίας. Παρατηρήθηκε επίσης ανομοιογένεια στα χαρακτηριστικά εκείνα που αφορούσαν τον τρόπο εφαρμογής του προγράμματος. Τα δύο πρώτα χρόνια (1998-1999, 1999-2000) το Πρόγραμμα εφαρμόστηκε πιλοτικά και παρεμβατικά αντίστοιχα και με σαφώς περιορισμένο αριθμό εκπαιδευτικών και σχολείων, ενώ η θεσμοθετημένη λειτουργία του ξεκίνησε τη σχολική χρονιά 2000-2001 και ισχύει μέχρι σήμερα. Έτσι αποφασίστηκε από τους πίνακες με τα περιγραφικά και οικονομικά δεδομένα, να εξαιρούνται τα δεδομένα των δύο πρώτων χρόνων εφαρμογής καθώς επίσης και τα δεδομένα της τρέχουσας σχολικής χρονιάς η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη ώστε να εξασφαλισθεί όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ομοιογένεια και αξιοπιστία μεταξύ των δεδομένων και των συγκριτικών δεικτών που σχηματίστηκαν.

Για το τρίτο κριτήριο η συλλογή των δεδομένων έγινε χρησιμοποιώντας ποιοτικές μεθόδους. Σύμφωνα με τους Χασάνδρα & Γούδα (2003), η συλλογή δεδομένων με ποιοτικές μεθόδους είναι μια πολύπλευρη διαδικασία με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, η οποία σκοπεύει σε μια όσο το δυνατόν πλουσιότερη περιγραφή του πλαισίου της έρευνας χωρίς προκαθορισμένο τύπο δεδομένων που θα συλλεχθούν. Τα δεδομένα αυτά συλλέγονται με πολλές διαφορετικές μεθόδους και δεν θεωρούνται απολύτως αντικειμενικά. Στην παρούσα έρευνα η συλλογή δεδομένων έγινε, α) με τη μέθοδο της μη τυποποιημένης συνέντευξης. Με βάση μια συγκεκριμένη δομή που υπήρχε για τα θέματα που έπρεπε να αντληθεί πληροφόρηση (κριτική για την επίτευξη των στόχων του Προγράμματος, παιδαγωγική αξία, δυνατότητα συνέχισής του και τρόπος ένταξής του στην εκπαίδευση), ο ερωτώμενος είχε την εντύπωση ότι συμμετείχε σε μια απλή συζήτηση. Έγιναν συνολικά είκοσι δύο

Πίνακας 1. Περιγραφικά και αριθμητικά στοιχεία Ολυμπιακής Παιδείας 2000-2004 (Υπουργικές αποφάσεις πρόσληψης και επαναπρόσληψης αναπληρωτών εκπαιδευτικών ΟΠ, Υ.Α./2942ΦΕΚ 202/12-09-2001, Υ.Α. 73560/Δ2/2001, Υ.Α. 74865/Δ2/08-11-2001, Υ.Α.75695/Δ2/22-11-2001, Υ.Α. 73559/Δ2/19-10-2001, Υ.Α. 1054/Δ2/08-01-2002, Υ.Α. 95769/Δ2/17-09-2002, Υ.Α. 95770/Δ2/17-09-2002, Υ.Α. 103328/Δ2/03-10-2002, Υ.Α. 96088/Δ2/09-09-2003, Υ.Α. 115418/Δ2/20-10-2003.)

Σχολική χρονιά	Εφαρμογή	Σχολεία	Εκπ/κοί	Μαθητές	Μήνες εργασίας	Ώρες εργασ. μηνιαίως	Ώρες εργασ. ετησίως
00-01	Θ	3.000	990	450.000	7	79.200	554.400
01-02	ΘΕΕ	7.400	2.131	950.000	7	170.480	1.193.360
02-03	ΘΕΕ	7.400	1.974	950.000	8	157.920	1.259.360
03-04	ΘΕΕ	7.400	1.997	950.000	9	159.760	1.437.840

Θ = θεσμοθετημένη, ΘΕΕ = θεσμοθετημένη εντός και εκτός ωρολογίου σχολικού προγράμματος.

Πίνακας 2. Συγκεντρωτικός πίνακας βασικών και υποστηρικτικών ενεργειών και δαπανών 2000-2004 (Υπ.Ε.Π.Θ., 2003, σελ. 8-16; Υπουργικές αποφάσεις Υ.Α. 67152/ΚΔ/28-06-2002, Υ.Α. 1325/Γ4/05-12-2001, Υ.Α. 48317/Γ4/13=05-2002, Υ.Α. 112510/ΚΔ/24-10-2002, Υ.Α. 117747/ΚΔ/23-10-2003).

Σχολική χρονιά	Βασικές Ενέργειες	Δαπάνη	Υποστηρικτικές ενέργειες	Δαπάνη
2000-01	1. Επιμ/ρφωτικά σεμινάρια (3),	498.000 €	1. Μνημόνιο ΥΠΕΠΘ-ΑΘΗΝΑ 2004,	
	2. Εκπαιδευτικό υλικό (8 βιβλία, 1 βιντ/κασέτα),	190.791 €	2. Γραφείο Ολυμπιακής Παιδείας,	
	3. Έκθεση αξιολόγησης		3. Εκδήλωση ΟΠ	15.000 €
	4. Αποζημίωση Εκπ/κών	14.701.500 €		
2001-02	1. Επιμορφωτικά σεμινάρια (2),	396.000 €	1. Συντονιστές/Νομαρχιακό διαμέρισμα	
	2. Εκπαιδευτικό υλικό (9 βιβλία, 1 βιντ/κασέτα),	189.047 €	2. Θ. λειτουργία ΟΠ και εκτός ωρών	
	3. Εκπαιδευτικό Site, "Youth 2004",	94.321 €	σχ. Προγρ.	105.000 €
	4. Έκθεση αξιολόγησης		3. Οδοιπορικό σε Απόδημο Ελληνισμό	
	5. Αποζημίωση Εκπ/κών	31.645.350 €	4. Εκδηλώσεις ΟΠ	
			5. Εκτύπωση & αποστολή ενημερωτικού υλικού	26.000 €
2002-03	1. Επιμορφωτικά σεμινάρια (2),	177.700 €	1. Επέκταση σε Ιδιωτικά σχολεία (2 σεμινάρια), Ι.Ε.Κ. και Απόδημο Ελ-	60.000 €
	2. Εκπαιδευτικό υλικό (10 βιβλία, 2 βιντ/τες),	115.120 €	ληνισμό (1 σεμιν.),	90.000 €
	3. Χρηματοδοτούμενες δράσεις,	4.795.828 €	2. Ημερίδες Κοινωνικού Εθελοντισμού	45.000 €
	4. Πάρκο Ολυμπιακής Παιδείας,	2.934.703 €	3. Διαγωνισμός ζωγραφικής	86.400 €
	5. Πρόγραμμα «Υιοθετήστε ένα άθλημα»	50.300 €	4. Οδοιπορικό σε Απόδημο Ελληνισμό	58.000 €
	6. Διαδικτυακός κόμβος ΟΠ του ΥΠΕΠΘ.	45.000 €	5. Εκδηλώσεις Ο.Π	34.000 €
	7. Υποστηρικτικό υλικό	266.000 €	6. Εκτύπωση & αποστολή ενημερωτικού υλικού	32.000 €
	8. Αποστολή Εκπαιδευτικού υλικού σε 10.500 σχολεία,	65.000 €	7. Ημερίδα για τα ανθρώπινα δικαιώματα	50.000 €
	9. Έκθεση αξιολόγησης,		8. Ξερόγλωσσο εκπαιδευτικό υλικό	45.000 €
	10. Αποζημίωση Εκπ/κών	32.571.000 €	9. Εκδοση Braille	18.930 €
2003-04	1. Επιμορφωτικό σεμινάριο (1),	120.000 €	1. Υποστηρικτικό υλικό (προσχολικής)	14.850 €
	2. Εκπαιδευτικό υλικό	3.438.260 €	2. Εκτύπωση & αποστολή ενημερωτικού	17.000 €
	3. Χρηματοδοτούμενες δράσεις,		3. Υποστηρικτικό υλικό (Μουσείου Γουλανδρή, ΓΑΙΑ)	37.700 €
	4. Πρόγραμμα «Υιοθετήστε ένα άθλημα»	23.000 €	4. Ευρωπαϊκό Συνέδριο Ολυμπιακής Παιδείας «SYMBOLL»	200.000 €
	5. Αποζημίωση Εκπ/κών	36.245.550 €		
Σύνολο	Δαπάνη Βασικών Ενεργειών		Δαπάνη Υποστηρικτικών ενεργειών	
2000-04	128.562.470 €		934.880 €	

(22) συνεντεύξεις στις οποίες συμμετείχαν η Προϊσταμένη του Γραφείου Ολυμπιακής Παιδείας, οι Διευθυντές Σπουδών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, ο Διευθυντής Φυσικής Αγωγής, ο Σύμβουλος Φυσικής Αγωγής του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, Σχολικοί Σύμβουλοι (2), Εκπαιδευτικοί (2 Φυσικής Αγωγής, 2 Ολυμπιακής Παιδείας που εργάζονται ως αναπληρωτές, 2 Ολυμπιακής Παιδείας που έχουν ήδη διοριστεί ως καθηγητές Φυσικής Αγωγής, 2 δάσκαλοι, 3 εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων) και τέσσερις (4) Νομαρχιακοί Υπεύθυνοι και β) με την ανάλυση αρχειακού υλικού (τις εκθέσεις αξιολόγησης Προγράμματος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, τις θέσεις - προτάσεις των Προέδρων των Πανεπιστημιακών Τμημάτων Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού της χώρας).

Τέλος από την ελληνική και διεθνή βιβλιογραφία, τα αναλυτικά προγράμματα σπουδών της Φυσικής Αγωγής, το πλαίσιο λειτουργίας του ολοήμερου σχολείου, την ανασκόπηση σχετικών άρθρων για τις νέες εκπαιδευτικές τάσεις (προγράμματα δεξιοτήτων ζωής) και την μελέτη των projects του Ευρωπαϊκού Έτους Εκπαίδευσης μέσω του Αθλητισμού, συλλέχθηκαν τα στοιχεία που αφορούν το τέταρτο κριτήριο. Για όλες τις πληροφορίες έγινε ανάλυση - καταγραφή των στοιχείων που περιέχουν και συνεκτιμήθηκαν όλα τα δεδομένα, λαμβάνοντας υπόψη την αλληλεπίδραση των παραγόντων που διαμορφώνουν το εκπαιδευτικό έργο στο σχολείο με βάση το υπάρχον πλαίσιο λειτουργίας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος.

Πίνακας 3. Ποσοστό δαπάνης ανά κατηγορία %, δαπάνη ανά εκπ/κό και κόστος μάθησης ανά μαθητή.

	2000-01	2001-02	2002-03	2003-04	Σύνολο 2000-2004
Αποζημίωση εκπ/κών (89%)	14.701.500 €	31.645.350 €	32.571.000 €	36.245.550 €	115.163.400 €
Επιμόρφωση εκπ/κών (1%)	498.000 €	396.000 €	177.700 €	120.000 €	1.191.700 €
	1.000 εκπ/κοί	1.101 εκπ/κοί	385 εκπ/κοί	185 εκπ/κοί	2.671 εκπ/κοί
Εκπαιδευτικό υλικό (3%)	190.791 €	189.047 €	115.120 €	23.000 €	517.958 €
Επιχ/ηγούμενες δράσεις (6%)			4.795.828 €	3.438.260 €	8.234.088 €
Λοιπές Βασικές Δαπάνες (3%)		94.321 €	3.361.003 €		3.455.324 €
Υποστηρικτικές Δαπάνες (0,7%)	15.000 €	131.000 €	519.330 €	269.550 €	934.880 €
Σύνολο (100%)	15.405.291 €	32.455.718 €	41.539.981 €	40.096.360 €	129.497.350 €
Συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί	990	2131	1974	1997	7092
					ανθρωποέτη/4ετία
Δαπάνη ανά εκπαιδευτικό	15.561 €	15.230 €	21.044 €	20.078 €	
Συμμετέχοντες μαθητές	450.000	950.000	950.000	950.000	3.300.000
					ανθρωποέτη/4ετία
Κόστος μάθησης ανά μαθητή	34 € περίπου	34 € περίπου	44 € περίπου	42 € περίπου	38,5 € περίπου

Αποτελέσματα

Κριτήριο 1: Τρόπος, μοντέλο εφαρμογής Προγράμματος.

Με την υπογραφή μνημονίου συνεργασίας μεταξύ της Οργανωτικής Επιτροπής Ολυμπιακών Αγώνων ΑΘΗΝΑ 2004 και του Υπ.Ε.Π.Θ. και τη σύσταση Γραφείου Ολυμπιακής Παιδείας το Πρόγραμμα υλοποιήθηκε σταδιακά και θεσμοθετημένα εντός και εκτός ωρολογίου σχολικού προγράμματος σε εθνική κλίμακα. Υποστηρίχθηκε από την συγγραφή και έκδοση βιβλίων για τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές και μαθήτριες, από σχετική εκπαιδευτική-ενημερωτική ιστοσελίδα, συνεχή αξιολόγηση με την χρήση τεχνολογίας, τη δραστηριοποίηση κοινωνικών και άλλων εκπαιδευτικών φορέων και μεγάλο αριθμό εκδηλώσεων προβολής στην Ελλάδα και το εξωτερικό (απόδημο ελληνισμό). Στον Πίνακα 1 παρουσιάζονται τα περιγραφικά και αριθμητικά στοιχεία της εφαρμογής της ΟΠ για τα έτη 2000-2004. Στον Πίνακα (2) παρουσιάζονται τα περιγραφικά και οικονομικά στοιχεία που συνθέτουν το σύνολο των βασικών και υποστηρικτικών ενεργειών που εκπονήθηκαν στα πλαίσια του Προγράμματος ΟΠ για την περίοδο 2000-2004.

Κριτήριο 2: Λειτουργικά έξοδα.

Στον παρακάτω πίνακα 3, φαίνεται ότι από το σύνολο της δαπάνης για την εφαρμογή και υποστήριξη του Προγράμματος ΟΠ για την τετραετία 2000-2004, η οποία κυμάνθηκε στο ποσό των 130.000.000 € περίπου, η αποζημίωση των εκπαιδευτικών απορρόφησε το 89% της δαπάνης, η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών το 1%, το εκπαιδευτικό υλικό το 0,3%, οι επιχορηγούμενες δράσεις το 6%, οι λοιπές βασικές δαπάνες το 3% και οι υποστηρικτικές δαπάνες το 0,7%. Ο μέσος όρος της δαπάνης ανά εκπαιδευτικό ανέρχεται σε 18.260 € ενώ για τη σχολική χρονιά

2000-01 που οι συμμετέχοντες μαθητές ήταν περίπου 450.000, το ετήσιο κόστος μάθησης ήταν περίπου 34 € ανά μαθητή. Στο ίδιο ύψος κυμάνθηκε το κόστος μάθησης ανά μαθητή για τη σχολική χρονιά 2001-02 παρόλο τον διπλασιασμό των συμμετεχόντων μαθητών (950.000), ενώ αύξηση του ετήσιου κόστους μάθησης στα 44 € και 42 € αντίστοιχα φαίνεται για τις δύο επόμενες σχολικές χρονιές 2002-03 και 2003-04. Συνολικά στο Πρόγραμμα Ολυμπιακής Παιδείας για την τετραετία 2000-04 συμμετείχαν 3.300.000 μαθητές και ο ετήσιος μέσος όρος κόστους μάθησης ανά μαθητή ανήλθε στα 38,5 €.

Κριτήριο 3: Πολιτική και ακαδημαϊκή - εκπαιδευτική βούληση

Τα πρώτα στοιχεία στα οποία εστιάζονταν η συνέντευξη, βρήκε τη συντριπτική πλειοψηφία όσων συμμετείχαν σύμφωνα για την ικανοποιητική πορεία του Προγράμματος, την παιδαγωγική του αξία και την επίτευξη των στόχων που είχαν τεθεί. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων συμφωνεί ότι η μεθοδολογία ανάπτυξης του και οι καινοτομίες που εισήγαγε (πλούσια θεματολογία, διαθεματική προσέγγιση, χρήση τεχνολογίας, εφαρμογή εντός και εκτός ωρολογίου σχολικού προγράμματος) συντελούν στη θετική κριτική για τη μέχρι σήμερα πορεία του. Από το σύνολο των 22 συμμετεχόντων, μόνο τρεις είχαν επιφυλάξεις για την επίτευξη των στόχων του Προγράμματος και κατέθεσαν τον προβληματισμό για τους λόγους ύπαρξής του. Σημαντικό στοιχείο αποτέλεσε και η άποψη των Προέδρων των ΤΕΦΑΑ της χώρας, οι οποίοι τονίζουν: «Το Πρόγραμμα Ολυμπιακής Παιδείας, δεν είναι μια ενκαιρική εκπαιδευτική προσπάθεια εντυπωσιασμού, εν όψει των Αγώνων του 2004. Είναι βασικά μια φιλοσοφία, την οποία δεν έχει τη δυνατότητα να διδάξει από μόνο του το συγγενές μάθημα της φυσικής αγωγής αλλά ούτε και να προσφέρει το εκπαιδευτικό μας σύστημα γενικότερα. Η μετάδοση της

φιλοσοφίας των Ολυμπιακών και αθλητικών αξιών, των ιστορικών και κοινωνιολογικών ζητημάτων του αθλητισμού, η καλλιέργεια του τίμιου παιγνιδιού και του σεβασμού των κανόνων ή των αντιπάλων, η μύηση στα νέα σπορ, η σπουδαία ιδέα του εθελοντισμού, όπως επίσης και η μετάδοση αυτών μέσω πρωτοποριακών μεθόδων, εργασιών, εκδηλώσεων, ομαδικών πρωτοβουλιών και κυρίως κινητικών δραστηριοτήτων, απουσιάζουν από το μάθημα της φυσικής αγωγής, ή το μάθημα της φυσικής αγωγής δεν έχει το διαθέσιμο χρόνο να τα καλύψει».

Τέλος στο ερώτημα σχετικά με τον τρόπο ένταξης του Προγράμματος η απόλυτη πλειοψηφία συμφωνεί ότι το περιβάλλον της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης είναι το πλέον κατάλληλο. Όλοι συμφωνούν ότι η Ολυμπιακή Παιδεία μπορεί να λειτουργήσει ως επέκταση της Φυσικής Αγωγής τόσο στο υπάρχον αναλυτικό πρόγραμμα όσο και στο πλαίσιο του ολοήμερου σχολείου στο οποίο όπως σχολιάζουν το έδαφος είναι ακόμα προσφορότερο για την ένταξη του Προγράμματος.

Επιπλέον τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας τονίζουν ότι το Πρόγραμμα έχει γίνει αποδεκτό από σημαντικό τμήμα της εκπαιδευτικής κοινότητας σαν ένα πρόγραμμα καινοτόμο που έχει πολλά να προσφέρει στην εκπαίδευση. Πιστεύεται ότι η Ολυμπιακή Παιδεία θα μπορέσει να καθιερωθεί στη συνείδηση της εκπαιδευτικής κοινότητας (εκπαιδευτικοί, μαθητές, γονείς, τοπική κοινωνία) ως αναγκαίο στοιχείο της σύγχρονης εκπαίδευσης, που έχει πολλά να προσφέρει ακόμα και μετά το 2004 (Θεοδωράκης, Γραμματικόπουλος, & Γούδας, 2003). Προς αυτή την κατεύθυνση τέλος φαίνεται να συνηγορούν και οι κοινοβουλευτικοί μας εκπρόσωποι οι οποίοι στη Δ' Σύνοδο της Βουλής (συνεδρίαση ΜΗ' / 17-12-2003), εξέφρασαν την αναγκαιότητα της μόνιμης θεσμοθέτησης της Ολυμπιακής Παιδείας στο εκπαιδευτικό μας σύστημα αλλά και η ηγεσία του Υπ.Ε.Π.Θ. αφού με σχετικό δελτίο Τύπου στις 5 Αυγούστου 2004, ανακοίνωσε την ένταξη θεματικών εννοιών που αφορούν την ισότητα των δύο φύλων και την εφαρμογή του Προγράμματος για τα δύο επόμενα χρόνια.

Κριτήριο 4: Σύγχρονες εκπαιδευτικές τάσεις και απόψεις.

Από την συνεκτίμηση των στοιχείων που συλλέχθηκαν γίνεται αντιληπτό ότι υπάρχει κοινό πεδίο μεταξύ των παρακάτω. Σύμφωνα με τα στοιχεία αυτά κατά τον σχεδιασμό του Προγράμματος Ολυμπιακής Παιδείας επιχειρήθηκε το περιεχόμενό της να καλύπτει στόχους συνθετότερους από την απλή μετάδοση γνώσεων ή την ανάπτυξη κριτικής σκέψης. Επεκτάθηκε σε απόκτηση γνώσεων που έχουν σχέση με την κοινωνική ανάπτυξη, τη διαμόρφωση συμπεριφορών, την άσκηση για υγεία, την διαπολιτισμικότητα, τις δεξιότητες ζωής μέσα από το πρίσμα των Ολυμπιακών αξιών (Κιουμουρτζόγλου κ.ά., 2001). Βασίστηκε δηλαδή στην πολύπλευρη καλλιέρ-

γεια των μαθητών και την παροχή σύγχρονης και επίκαιρης γνώσης που ανταποκρίνεται στις ατομικές ανάγκες τους, διαμορφώνοντας θετικές στάσεις και συμπεριφορές και βελτιώνοντας την κοινωνική τους δράση. Παράλληλα οι μαθητές μέσα από το μάθημα της Φυσικής Αγωγής και πέρα από τη σωματική και πνευματική ανάπτυξή τους, μέσα από κινητικές δραστηριότητες, πρέπει να έχουν την ευκαιρία να γνωρίσουν και να αφομοιώσουν πολλές από τις αξίες που μεταδίδει ο αθλητισμός κατά την περίοδο της διαμόρφωσης του χαρακτήρα τους. Για αυτό το λόγο, θα πρέπει ο σχεδιασμός των μαθημάτων Φυσικής Αγωγής να δίνει έμφαση σε χρήσιμες δεξιότητες και στάσεις και στον τρόπο με τον οποίο μαθαίνονται, για να μπορούν να εφαρμοστούν στην καθημερινή ζωή (Κιουμουρτζόγλου, 2005).

Το περιβάλλον του μαθήματος της Φυσικής Αγωγής και γενικώς τα αθλήματα παρουσιάζουν πλεονεκτήματα σε σχέση με τη διδασκαλία των δεξιοτήτων ζωής και μπορούν να αποτελέσουν το μέσο για τέτοιου είδους διδασκαλία (Danish, 1996). Η Φυσική Αγωγή στο σύγχρονο σχολείο καλείται να παίξει σημαντικό ρόλο προς αυτήν την κατεύθυνση χρησιμοποιώντας τα ευρήματα τόσο της αθλητικής όσο και της εκπαιδευτικής ψυχολογίας. Προς την κατεύθυνση αυτή μπορεί να ενισχυθεί τόσο από την Ολυμπιακή Παιδεία όσο και από την εισαγωγή και διδασκαλία των δεξιοτήτων ζωής. Έτσι λειτουργήσαν και αναπτύχθηκαν και τα Ευρωπαϊκά Προγράμματα Εκπαίδευσης μέσω του αθλητισμού το 2004. Λειτουργικά, ο απαιτούμενος χρόνος και χώρος φαίνεται να διατίθεται ήδη μέσα στο σχολικό ωρολόγιο πρόγραμμα της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, ενώ με μικρές παρεμβάσεις κάτι ανάλογο μπορεί να ισχύσει και για το ολοήμερο σχολείο.

Ο καινοτόμος θεσμός του ολοήμερου σχολείου (Υπ.Ε.Π.Θ. & Παιδαγωγικό Ινστιτούτο 2002), με το νέο τρόπο στην οργάνωση και λειτουργία της κάθε σχολικής μονάδας, τον εμπλουτισμό του προγράμματος σπουδών και τη διεύρυνση του ωρολογίου προγράμματος στο πλαίσιο της ενίσχυσης του μορφωτικού, πολιτιστικού και κοινωνικού ρόλου του σχολείου και το άνοιγμα του σχολείου στην κοινωνία, μπορεί να αποτελέσει τον χώρο στον οποίο θα καλλιεργηθούν όλα εκείνα τα μαθήματα, που δίνουν χαρά στο παιδί και του προσφέρουν τη δυνατότητα για εσωτερική καλλιέργεια, για προσωπική έκφραση και αυτοπραγμάτωση.

Τέλος οι Janssens, Stegeman, Hilvoorde, Wolf, και Veldhoven (2004) που παρακολούθησαν τα προγράμματα του Ευρωπαϊκού έτους εκπαίδευσης μέσω της άθλησης επισημαίνουν ότι η αγωγή (εκπαίδευση) μέσω της άθλησης, μπορεί να πραγματοποιηθεί ουσιαστικότερα, μόνο μέσα από τις αθλητικές δραστηριότητες που αναπτύσσουν πολλές παιδαγωγικές δεξιότητες και στοχεύουν στην παροχή αναπτυξιακών δυνατοτήτων για τα παιδιά και τους νέους.

Πίνακας 4. Σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης 6-12 θέσεων, τμήματα σχολικών μονάδων 6-12 θέσεων, ώρες διδασκαλίας Φυσικής Αγωγής και Ολυμπιακής Παιδείας εβδομαδιαίως (Προέλευση στοιχείων: Γενική Διεύθυνση Διοίκησης Π.Ε & Δ.Ε, Υπ.Ε.Π.Θ.).

Σχολικές μονάδες	Αριθμός σχολικών μονάδων	Αριθμός σχολικών τμημάτων	Φυσική Αγωγή (2 ώρες)	Ολυμπιακή Παιδεία (1 ώρα)
6 θέσεις	1.387	8.322	16.664	8.322
7 θέσεις	190	1.330	2.660	1.330
8 θέσεις	216	1.728	3.456	1.728
9 θέσεις	107	963	1.926	963
10 θέσεις	253	2.530	5.060	2.530
11 θέσεις	39	429	858	429
12 θέσεις	1.180	14.160	28.320	14.160
Σύνολο	3.372	29.462	58.944	29.462

Συζήτηση – Προτάσεις

Παράγοντες διαμόρφωσης προτάσεων

Η πρόθεση της πολιτικής ηγεσίας για τη συνέχεια του Προγράμματος και τη μετατροπή του σε μάθημα, ο τρόπος εφαρμογής και λειτουργίας του μέχρι σήμερα, η συνάφεια της Ολυμπιακής Παιδείας με τη Φυσική Αγωγή, τα οικονομοτεχνικά στοιχεία που συλλέχθηκαν, τα αποτελέσματα των αξιολογήσεων, η υπάρχουσα δομή του εκπαιδευτικού συστήματος της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, σε συνδυασμό με τις αλλαγές που θα ισχύσουν τα προσεχή χρόνια και το υπάρχον εργασιακό καθεστώς των εκπαιδευτικών που υπηρετούν στο Πρόγραμμα, ήταν οι παράγοντες βάσει των οποίων αναπτύχθηκαν οι παρακάτω προτάσεις για τον τρόπο ένταξης και συνέχειας του Προγράμματος Ολυμπιακής Παιδείας.

Οι δύο προτάσεις που ακολουθούν, α) *Ένταξη/ ενσωμάτωση της Ολυμπιακής Παιδείας στο γνωστικό αντικείμενο της Φυσικής Αγωγής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και παράλληλη αύξηση των ωρών διδασκαλίας της Φυσικής Αγωγής*, β) *Ένταξη της Ολυμπιακής Παιδείας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση στο ολοήμερο σχολείο*, αφορούν την μόνιμη ένταξη της Ολυμπιακής Παιδείας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση αφού όπως φαίνεται, με τον τρόπο αυτό δημιουργούνται τα λιγότερα προβλήματα και είναι σχεδόν άμεσα εφαρμόσιμες, σε αντίθεση με την δευτεροβάθμια εκπαίδευση που η πιθανή μόνιμη εφαρμογή της Ολυμπιακής Παιδείας απαιτεί την προσθήκη μιας επιπλέον ώρας διδασκαλίας, στο ήδη φορτωμένο ωράριο των μαθητών /τριών (8^η ώρα), ενώ το χρηματικό κόστος που θα απαιτηθεί για την επιμόρφωση των 6.000 περίπου εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής, που υπηρετούν στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση, θα είναι αρκετά υψηλό, παράμετροι που καθιστούν αρκετά δύσκολη τη λήψη μιας τέτοιας απόφασης.

1η Πρόταση: Ένταξη/ ενσωμάτωση της Ολυμπιακής Παιδείας στο γνωστικό αντικείμενο της Φυσικής Αγωγής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και παράλληλη αύξηση των ωρών διδασκαλίας της Φυσικής Αγωγής.

Η συγκεκριμένη πρόταση μπορεί να υλοποιηθεί με την προσθήκη μιας επιπλέον ώρας διδασκαλίας εβδομαδιαίως στο μάθημα της Φυσικής Αγωγής της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Αυτό μπορεί να γίνει με την ενσωμάτωση της ώρας που ήδη διατίθεται για την υλοποίηση του Προγράμματος Ολυμπιακής Παιδείας στις ώρες διδασκαλίας της Φυσικής Αγωγής. Η ανάληψη των καθηκόντων διδασκαλίας μπορεί να ανατεθεί στους ήδη διορισμένους εκπαιδευτικούς Φυσικής Αγωγής και στους εκπαιδευτικούς ΟΠ οι οποίοι μπορούν άμεσα να απορροφηθούν. Η προσθήκη μιας επιπλέον ώρας διδασκαλίας στη Φυσική Αγωγή επιτρέπει την άμεση μόνιμη πρόσληψη του συνόλου σχεδόν των εκπαιδευτικών ΟΠ.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Γενικής Διεύθυνσης Διοίκησης Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης του Υπ.Ε.Π.Θ. για τον αριθμό των θέσιων - 12θεσιών σχολικών μονάδων της Πρωτοβάθμιας που λειτουργούν στην επικράτεια (Πίνακας 4), ο αριθμός των ωρών διδασκαλίας που προκύπτει από την εφαρμογή της ΟΠ (ή επιπλέον ώρα Φυσικής Αγωγής), καλύπτεται με την πρόσληψη των 1.765 εκπαιδευτικών ΟΠ που μέχρι σήμερα απασχολούνται ετησίως ως αναπληρωτές. Από τις 29.462 ώρες, που προκύπτουν για όλα τα 6 θέσια - 12 θέσια σχολεία της Πρωτοβάθμιας, για κάθε εκπαιδευτικό ΟΠ αναλογούν 17 ώρες εβδομαδιαίως ($29.462 : 1.765 = 16,7$). Για την συμπλήρωση των 21 ωρών για πλήρη εβδομαδιαία απασχόληση, οι επιπλέον απαιτούμενες ώρες, μπορούν να καλυφθούν, από τις ώρες που προκύπτουν από τη δυνατότητα εφαρμογής του Προγράμματος εκτός ωρολογίου προγράμματος και ανέρχονται σε 2-6 ανά σχολική μονάδα εβδομαδιαίως.

Η επιμόρφωση που απαιτείται, θα δώσει την ευκαιρία και στους μόνιμους εκπαιδευτικούς Φυσι-

κής Αγωγής να διδάξουν θέματα Ολυμπιακής Παιδείας και παράλληλα να ανανεώσουν το ενδιαφέρον τους για το μάθημα της Φυσικής Αγωγής αξιοποιώντας την πλούσια θεματολογία της Ολυμπιακής Παιδείας και παράλληλα θα εξαλείψει το πρόβλημα που είχε δημιουργηθεί μεταξύ συναδέλφων του ίδιου κλάδου με τη στέρηση του δικαιώματος συμμετοχής και διδασκαλίας της Ολυμπιακής Παιδείας από τους ήδη μόνιμους και με μεγαλύτερη εκπαιδευτική εμπειρία εκπαιδευτικούς Φυσικής Αγωγής. Επίσης θα εντάξει τους εκπαιδευτικούς Ολυμπιακής Παιδείας στη Φυσική Αγωγή που αποτελεί και τον εκπαιδευτικό χώρο από τον οποίο προέρχονται.

Μέχρι σήμερα ο τρόπος υλοποίησης του Προγράμματος Ολυμπιακής Παιδείας εξαιτίας του μεγάλου εύρους της θεματολογίας του αλλά και της πολλαπλότητας των μεθόδων διδασκαλίας απαιτήσε ειδικά επιμορφωμένους εκπαιδευτικούς. Για το λόγο αυτό οι καθηγητές Φυσικής Αγωγής που απεφασίσθησαν να υλοποιήσουν το Πρόγραμμα και προσελήφθησαν για αυτό το σκοπό, συμμετείχαν σε επιμορφωτικά σεμινάρια και απέκτησαν επιπλέον ειδικευση. Όπως είναι φυσικό, πιθανή απόφαση ενσωμάτωσης των θεματικών ενότητων της Ολυμπιακής Παιδείας στο γνωστικό αντικείμενο της Φυσικής Αγωγής προϋποθέτει την επιμόρφωση και των μόνιμων εκπαιδευτικών στα σχετικά θέματα και μεθόδους διδασκαλίας αλλά ταυτόχρονα και την ένταξη του νέου αυτού γνωστικού αντικειμένου στην ύλη των προγραμμάτων σπουδών των Τμημάτων Φυσικής Αγωγής. Παράλληλα με τον τρόπο αυτό επιλύεται το πρόβλημα της μετακίνησης των εκπαιδευτικών που διδάσκουν Ολυμπιακή Παιδεία οι οποίοι αναγκάζονται για λόγους συμπλήρωσης ωραρίου να μετακινούνται σε περισσότερα των δύο σχολείων. Από την άλλη πλευρά βέβαια με την συγκεκριμένη πρόταση καταργείται η αυτοτέλεια και η αυτονομία της Ολυμπιακής Παιδείας και ελλοχεύει ο κίνδυνος της μετατροπής της αποκλειστικά σε Φυσική Αγωγή με τον τρόπο που αυτή εφαρμόζεται σήμερα. Ο κίνδυνος αυτός μπορεί να αντιμετωπισθεί με την έγκαιρη και ουσιαστική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Τα πλεονεκτήματα αυτής της πρότασης είναι:

- Αύξηση των ωρών διδασκαλίας της Φυσικής Αγωγής,
- Ενίσχυση του γνωστικού αντικειμένου της Φυσικής Αγωγής με την ένταξη σύγχρονης θεματολογίας,
- Επιμόρφωση / αναβάθμιση εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής σε σύγχρονες μεθόδους διδασκαλίας,
- Ανανέωση ενδιαφέροντος εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής,
- Δυνατότητα πλήρους εφαρμογής (σε βάθος δύο χρόνων),
- Μικρή οικονομική επιβάρυνση: Η οικονομική επιβάρυνση που θα προκύψει από την επιλογή αυτής της πρότασης αφορά δύο κυρίως τομείς: α) τη μισθοδοσία των εκπαιδευτικών που θα προσληφθούν και β) τη δαπάνη επιμόρφωσης των ήδη

διορισμένων εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση ο αριθμός των οποίων ανέρχεται στους 2.900 περίπου. Αναλυτικότερα: α) Η οικονομική επιβάρυνση που προκύπτει από τη συγκεκριμένη πρόταση είναι συγκριτικά μικρού μεγέθους και αφορά ουσιαστικά την καταβολή δύο επιπλέον μισθών ετησίως για κάθε ένα από τους εκπαιδευτικούς που θα προσληφθούν. Σε σχέση με τα έξοδα μισθοδοσίας των εκπαιδευτικών του προγράμματος (115.163.400 €) για την τετραετία 2000-2004 που ανέρχονται σε ποσοστό 89% επί της συνολικής οικονομικής δαπάνης (πίνακας 3), η επιπλέον δαπάνη για τους εκπαιδευτικούς που απαιτείται να προσληφθούν δεν είναι απαγορευτική. Η επιπλέον δαπάνη ετησίως υπολογίζεται σε 5.775.000 € περίπου για τους 1750 εκπαιδευτικούς ΟΠ που αυτή τη στιγμή καλύπτουν τις ανάγκες προσωπικού του Προγράμματος ως αναπληρωτές. β) Σύμφωνα με τα στοιχεία του πίνακα 3 φαίνεται ότι ο αριθμός των εκπαιδευτικών που συμμετείχαν σε επιμορφωτικά σεμινάρια ΟΠ είναι 2.671, ήτοι πολύ κοντά στον αριθμό των εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής (2.900 περίπου) που υπηρετούν στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και για τους οποίους θα απαιτηθεί επιμόρφωση κυρίως σε θέματα μεθοδολογίας και περιεχομένου. Λαμβάνοντας υπόψη τα στοιχεία, συμπεραίνεται ότι το κόστος της απαιτούμενης δαπάνης επιμόρφωσης για τους εκπαιδευτικούς Φυσικής Αγωγής της πρωτοβάθμιας θα κυμανθεί στο ίδιο ύψος (1.200.000 € περίπου). Το ποσό αυτό, σε σχέση με το μεγάλο αριθμό των υπό επιμόρφωση εκπαιδευτικών (2.900 περίπου), δεν μπορεί να θεωρηθεί μεγάλο. Επιπλέον τυχόν διαφορετική επιλογή στο λειτουργικό σχεδιασμό των επιμορφωτικών σεμιναρίων (ταχύρρυθμη επιμόρφωση με μικρότερη συμμετοχή, ανάπτυξη ανά Νομαρχιακό διαμέρισμα με μείωση μετακινήσεων και εξόδων διαμονής), θα έδινε τη δυνατότητα περαιτέρω μείωσης της σχετικής δαπάνης.

- Τέλος αβεβαιότητας και μετακινήσεων των εκπαιδευτικών,
- Ισονομία για τους εκπαιδευτικούς ίδιου κλάδου και βαθμίδας,
- Συνέχεια δραστηριοποίησης Φορέων - σύνδεση σχολείου με το ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον,
- Διατήρηση της ικανοποίησης των ενδιαφερόντων των μαθητών και μαθητριών.

Ενώ ως μειονεκτήματα μπορούν να θεωρηθούν τα παρακάτω:

- Αναγκαιότητα επιμόρφωσης: Όπως φαίνεται από την παραπάνω σχετική αναφορά, η οικονομική αποτίμηση της απαιτούμενης επιμόρφωσης δεν μπορεί με απόλυτο τρόπο να ενταχθεί στα μειονεκτήματα της επιλογής της συγκεκριμένης πρότασης. Ωστόσο ο μεγάλος αριθμός των εκπαιδευτικών που θα πρέπει να επιμορφωθούν απαιτεί

σχεδιασμό που θα ελαχιστοποιήσει αφενός το μέγεθος της δαπάνης, αφετέρου δε θα εξασφαλίσει την απαιτούμενη ποιότητα αλλά και την έγκαιρη επιμόρφωσή τους για την σύγχρονη εφαρμογή της θεματολογίας της Ολυμπιακής Παιδείας από το σύνολο των εκπαιδευτικών και την εύρυθμη λειτουργία της Φυσικής Αγωγής.

- Κατάρτιση αυτοτέλειας του προγράμματος με κίνδυνο να απορροφηθεί από τη Φυσική Αγωγή.
- Καθυστέρηση στη λήψη αποφάσεων με πιθανές επιβαρύνσεις στη λειτουργικότητα της πρότασης.

2η Πρόταση: Ένταξη της Ολυμπιακής Παιδείας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση στο ολοήμερο σχολείο.

Για την επιλογή της συγκεκριμένης πρότασης προσαπαιτείται η υποχρεωτική λειτουργία του ολοήμερου σχολείου για όλους τους μαθητές. Με βάση τα ισχύοντα στο απογευματινό ολοήμερο σχολείο για τη Φυσική Αγωγή ο διατιθέμενος χρόνος διδασκαλίας ανέρχεται σε έξι ώρες για τις Α', Β', Γ' τάξεις και τέσσερις ώρες για τις Δ', Ε' και ΣΤ' τάξεις. Εξ' αυτών για τις τρεις πρώτες τάξεις (Α', Β', Γ'), προβλέπονται τέσσερις ώρες για αθλητισμό και δύο ώρες για χορό ως επιλογή και για τις τρεις τελευταίες τάξεις (Δ', Ε', ΣΤ'), δύο ώρες για αθλητισμό και δύο ώρες για χορό ως επιλογή αντίστοιχα. Δεν απαιτείται δηλαδή προσπάθεια ανεύρεσης ώρας διδασκαλίας αφού με σχετική ρύθμιση θα μπορούσε εβδομαδιαίως να διατεθεί 1 ώρα κάθε κύκλου για τη διδασκαλία της ΟΠ

Στη συγκεκριμένη πρόταση οι εκπαιδευτικοί που θα διδάσκουν Φυσική Αγωγή (αθλητισμό - χορό) - Ολυμπιακή Παιδεία στο ολοήμερο σχολείο μπορεί να προέρχονται από το υπάρχον δυναμικό των εκπαιδευτικών ΟΠ. Σε αυτή την περίπτωση διατηρείται η αυτοτέλεια και αυτονομία του νέου αυτού γνωστικού αντικείμενου, ενώ οι υπάρχοντες εκπαιδευτικοί Ολυμπιακής Παιδείας παραμένουν ως μια συμπαγής και καλά επιμορφωμένη εκπαιδευτική ομάδα στο χώρο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με δυνατότητα κάλυψης των αναγκών ανθρώπινου δυναμικού για πολλά χρόνια αφού όλοι τους είναι νέο-εισερχόμενοι στον εκπαιδευτικό κλάδο με αρκετά εργασιακά χρόνια μπροστά τους.

Επιπλέον τα ολοήμερα σχολεία θα αποκτήσουν μόνιμο προσωπικό για την ειδικότητα της Φυσικής Αγωγής και θα σταματήσει η διαδικασία κάλυψης των αναγκών από αναπληρωτές, ωρομίσθιους ή υπερωριακά απασχολούμενους εκπαιδευτικούς. Από την άλλη διατηρείται το πρόβλημα της μετακίνησης των εκπαιδευτικών για την συμπλήρωση του ωραρίου τους και παραμένουν τα διοικητικά και οργανωτικά προβλήματα στην εφαρμογή του Προγράμματος ενώ άλυτο θα παραμείνει μέχρι τη θεσμοθέτηση της υποχρεωτικής λειτουργίας του ολοήμερου σχολείου για όλους τους μαθητές και το θέμα της ομοιογένειας του μαθητικού πληθυσμού

που θα παρακολουθεί το Πρόγραμμα. Επιπλέον η ώρα που μπορεί να διατεθεί στην Ολυμπιακή Παιδεία θα μειώσει κατά μία και σε κάθε κύκλο του απογευματινού ολοήμερου σχολείου τις ώρες εξάσκησης σε συγκεκριμένα αθλήματα και συμμετοχής σε αθλητικές ομάδες των μαθητών και μαθητριών. Τα πλεονεκτήματα αυτής της πρότασης είναι:

- Μικρή οικονομική επιβάρυνση με παράλληλη εξοικονόμηση πόρων: Η οικονομική επιβάρυνση με την επιλογή της συγκεκριμένης πρότασης, όπως ακριβώς και στην υλοποίηση της πρώτης πρότασης, περιορίζει την οικονομική δαπάνη στην καταβολή δύο επιπλέον μισθών ετησίως για κάθε ένα από τους εκπαιδευτικούς που θα προσληφθούν. Σε σχέση με τα έξοδα μισθοδοσίας των εκπαιδευτικών του προγράμματος (115.163.400 €) για την τετραετία 2000-2004 που ανέρχονται σε ποσοστό 89% επί της συνολικής οικονομικής δαπάνης (πίνακας 3), η επιπλέον δαπάνη για τους εκπαιδευτικούς που θα προσληφθούν δεν είναι απαγορευτική. Η επιπλέον δαπάνη ετησίως υπολογίζεται σε 5.775.000 € περίπου για τους 1750 εκπαιδευτικούς Ολυμπιακής Παιδείας που αυτή τη στιγμή καλύπτουν τις ανάγκες εκπαιδευτικού προσωπικού του Προγράμματος ως αναπληρωτές. Παράλληλα η επιλογή της συγκεκριμένης πρότασης περιορίζει τα έξοδα που επιβαρύνουν τον κυβερνητικό προϋπολογισμό με την πρόσληψη ωρομισθίων καθηγητών Φυσικής Αγωγής για την κάλυψη των αναγκών του ολοήμερου σχολείου,
- Μόνιμο προσωπικό: Εξασφαλίζεται η εύρυθμη λειτουργία των ολοήμερων σχολικών μονάδων και παράλληλα επιλύεται το εργασιακό πρόβλημα των αναπληρωτών εκπαιδευτικών Ολυμπιακής Παιδείας. Δίνεται με την επιλογή αυτή τέλος στην αβεβαιότητα που διακατέχει τους συγκεκριμένους εργαζόμενους, μειώνονται εν μέρει οι μετακινήσεις τους αφού θα καλύπτουν το ωράριό τους σε δύο μόνο σχολεία και επιπλέον τηρούνται οι κυβερνητικές δεσμεύσεις σχετικά με το μέλλον της Ολυμπιακής Παιδείας,
- Ελάχιστες απαιτήσεις τροποποιήσεων στο αναλυτικό πρόγραμμα,
- Διατήρηση αυτοτέλειας προγράμματος και διατήρηση της κατηγορίας των εκπαιδευτικών Ολυμπιακής Παιδείας,
- Δυνατότητα διαθεματικής προσέγγισης και αμεσότερης συνεργασίας με εκπαιδευτικούς άλλων ειδικοτήτων.

Ενώ ως μειονεκτήματα μπορούν να θεωρηθούν τα παρακάτω:

- Προϋπόθεση αναγκαστικής λειτουργίας του ολοήμερου για όλους τους μαθητές,
- Μείωση του χρόνου εξάσκησης των μαθητών σε διάφορα αθλήματα,

- Απαιτήση μετακίνησης εκπαιδευτικών σε δύο τουλάχιστον σχολικές μονάδες για συμπλήρωση ωραρίου,
- Ανάγκη επιμόρφωσης όσων επιπλέον εκπαιδευτικών Φυσικής Αγωγής απαιτηθούν για την κάλυψη των ωρών διδασκαλίας της Φυσικής Αγωγής στο ολοήμερο σχολείο σε θέματα και μεθόδους διδασκαλίας Ολυμπιακής Παιδείας.

Επίλογος

Από την καταγραφή των πεπραγμένων στο πλαίσιο του Προγράμματος Ολυμπιακής Παιδείας και τη διερεύνηση των απόψεων εκείνων που διαμορφώνουν και αποφασίζουν για την εκπαιδευτική πολιτική και την εισαγωγή καινοτόμων εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στο ελληνικό σχολείο συνάγεται ότι:

1. Η συνεκτίμηση όλων των παραμέτρων πιστοποίησε την άποψη ότι το Πρόγραμμα της Ολυμπιακής Παιδείας με τον τρόπο που υλοποιείται αποτελεί το πιο καινοτόμο Πρόγραμμα του εκπαιδευτικού μας συστήματος και ίσως τη σοβαρότερη διεθνή προσφορά της χώρας μας στο Ολυμπιακό κίνημα και στη διεθνή εκπαιδευτική κοινότητα. Μας δείχνει τον τρόπο για μελλοντικές ιδέες στα εκπαιδευτικά μας δρώμενα και πρέπει με κάθε τρόπο να συνεχιστεί.
2. Η εφαρμογή του Προγράμματος αποτελεί μια τεράστια παιδαγωγική και οικονομική κρατική επένδυση η τεχνογνωσία και η εμπειρία της οποίας θα πρέπει να αξιοποιηθεί με τη διάχυση της και τη μόνιμη ένταξή της στο εκπαιδευτικό μας σύστημα.
3. Η μόνιμη ένταξη του Προγράμματος στο εκπαιδευτικό σύστημα καλύπτει λόγους α) Ιστορικούς: με την παιδαγωγική συνεισφορά της χώρας μας στο Ολυμπιακό Κίνημα, β) Παιδαγωγικούς: με μαθητές /τριες που τους διακρίνει το φιλαθλο πνεύμα, ο σεβασμός και η αποδοχή του άλλου, η ομαδικότητα και η ανάπτυξη συνεργασιών, γ)

Κοινωνικούς: με τη δραστηριοποίηση Φορέων, Οργανισμών, Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Γονέων και άλλων προσώπων και το άνοιγμα του σχολείου στο ευρύτερο κοινωνικό περιβάλλον, δ) Εργασιακούς: με τη λήξη της αβεβαιότητας του εργασιακού καθεστώτος των εκπαιδευτικών Ολυμπιακής Παιδείας και την αξιοποίηση μιας δυναμικής και ικανοποιητικά καταρτισμένης κατηγορίας εκπαιδευτικών, ε) Καινοτομίας: με τη διατήρηση όλων των σύγχρονων διαδικασιών που είχαν ενταχθεί στο Πρόγραμμα (διαρκής αξιολόγηση, χρήση τεχνολογίας, διαθεματικότητα, υποστηρικτικές χρηματοδοτούμενες δράσεις κ.ά).

Σύμφωνα με τα παραπάνω προτείνεται: α) Ένταξη/ ενσωμάτωση της Ολυμπιακής Παιδείας στο γνωστικό αντικείμενο της Φυσικής Αγωγής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και παράλληλη αύξηση των ωρών διδασκαλίας της Φυσικής Αγωγής ή β) Ένταξη της Ολυμπιακής Παιδείας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση στο ολοήμερο σχολείο.

Οι προτεινόμενοι δύο τρόποι ένταξης του Προγράμματος δεν είναι και οι μόνοι δυνατοί. Πολλοί διαφορετικοί συνδυασμοί μπορούν να γίνουν. Χρειάζεται περισσότερη έρευνα πάνω σε αυτό το θέμα με κύριο στόχο την ομαλή ένταξη του Προγράμματος και πέραν της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και την παράλληλη διατήρηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και της αυτοτέλειάς του. Σε κάθε περίπτωση η οικονομική επιβάρυνση που απαιτείται δεν είναι απαγορευτική.

Συμπερασματικά λοιπόν, η συνέχιση του Προγράμματος Ολυμπιακής Παιδείας κρίνεται όχι μόνο απαραίτητη αλλά και εφικτή. Περαιτέρω μελέτες και προβληματισμός για την ορθότερη επιλογή του τρόπου ένταξης του θα πρέπει να γίνουν. Εξ' άλλου η δέσμευση της κυβέρνησης για εφαρμογή του Προγράμματος για τις δύο επόμενες σχολικές χρονιές (2005-2006, 2006-2007) παρέχει τα χρονικά περιθώρια για κάθε απαιτούμενη σχετική ενέργεια.

Σημασία για τη Φυσική Αγωγή

Να καταστούν οι μαθητές και μαθήτριες εκπαιδευμένοι «καταναλωτές» της φυσικής δραστηριότητας και του υγιεινού τρόπου ζωής, αλλά και να ενστερνιστούν αξίες και να αναπτύξουν συμπεριφορές που θα τους επιτρέψουν να ενταχθούν αρμονικά και να λειτουργήσουν παραγωγικά στη σύγχρονη κοινωνία.

Σημασία για την Ποιότητα Ζωής

Η μακροχρόνια εφαρμογή του Προγράμματος στα σχολεία θα συμβάλλει στη δημιουργία υπεύθυνων πολιτών, τους οποίους θα διακρίνει το φιλαθλο πνεύμα, το ευ αγωνίζεσθαι και γενικότερα οι αρχές που διέπουν τον Ολυμπισμό και τον Αθλητισμό.

Βιβλιογραφία

- Binder, D. (2001). "Olympism". Revisited as context for global education: Implications for physical education. *Quest*, 53, 14-34.
- Γεωργιάδης, Κ., (2002). *Πρακτικά τριήμερου σεμιναρίου επιμόρφωσης εκπαιδευτικών ολυμπιακής παιδείας*. Αθήνα.
- Γκιόσος, Ι. (2000). *Ολυμπιακή και αθλητική παιδεία*. Αθήνα: Προπομπός.
- Danish, S. J. (1996). Learning life skills through sports. *The APA Monitor*, 27, 10.
- Διεθνής Ολυμπιακή Ακαδημία (1991). *Ο Αθλητισμός για όλους και η ολυμπιακή φιλοσοφία*. Λεύκωμα της 35^{ης} Συνόδου. Αρχαία Ολυμπία: Διεθνής Ολυμπιακή Ακαδημία.
- Δημητρόπουλος, Ε., (2002). *Εκπαιδευτική αξιολόγηση. Η αξιολόγηση της εκπαίδευσης και του εκπαιδευτικού έργου*. Αθήνα: Γρηγόρη.
- European Communities (2004). *The European year of education through sport 2004*. Retrieved February 9, 2005, from <http://www.eyes-2004.info/261.0.html>
- Θεοδωράκης, Ι., Γραμματικόπουλος, Β., & Γούδας, Μ. (2003). *Έκθεση αξιολόγησης προγράμματος Ολυμπιακής παιδείας*. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας.
- Janssens, J., Stegeman, H., Hilvoorde, V.I., Wolf, L., & Veldhoven, V.N. (2004). *Education through sport. An overview of good practices in Europe*. Nieuwegein, The Netherlands: Arko Sports Media.
- Joint Committee on Standards for Educational Evaluation (1994). *The program evaluation standards* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Joint Committee on Standards for educational evaluation (2003). *The student evaluation standards*. Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Κιουμουρτζόγλου, Ε. (2005). Ηλεκτρονικά βιβλία Φυσικής Αγωγής: Τι είναι και τι περιέχουν. *Εκηβόλος*, 3, 25.
- Κιουμουρτζόγλου, Ε., Θεοδωράκης, Ι., Αυγερινός, Α., Κέλλης, Η., Παπαχαρίσης, Β. & Χασάνδρα, Μ. (2001). *Ολυμπιακή Παιδεία από τη θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Λιβάνη.
- Μάστορα, Ι. (2000). *Η εισαγωγή της Ολυμπιακής και αθλητικής παιδείας στην εκπαίδευση*. Ολυμπιακή και Αθλητική Παιδεία. Αθήνα: Προπομπός.
- Νάσκου-Περράκη, Π., & Παναγιωτόπουλος, Δ. (1993). *Αθλητισμός και φυσική αγωγή*. Αθήνα: Σάκκουλα.
- Οργανωτική Επιτροπή Ολυμπιακών Αγώνων ΑΘΗΝΑ 2004 (2003). *Πρακτικά ευρωπαϊκού συμποσίου Ολυμπιακής Παιδείας*. Αθήνα.
- Παπαϊωάννου, Α. (2003). Το μέλλον του προγράμματος της Ολυμπιακής Παιδείας. *Εκηβόλος*, 1, 8-9.
- Shadish, W. R., Newman, D. L., Scheirer, M.A., & Wye, C. (Eds.). (1995). *Guiding principles for evaluators*. San Francisco: Jossey-Bass.
- Stufflebeam, D. L. (2002). *CIPP evaluation model checklist*. Retrieved April 14, 2005, from Western Michigan University, Evaluation Center <http://www.wmich.edu/evalctr/checklists/>
- Stufflebeam, D. L. (2003). The CIPP model for evaluation. In T. Kellaghan & D. L. Stufflebeam (Eds.), *International handbook of educational evaluation* (pp. 31-62). Doortrecht: Kluwer Academic.
- Stufflebeam, D. L., Foley, W. J., Gephart, W. J., Guba, E. G., Hammond, R. L., Merriman, H. O., et al. (1971). *Educational Evaluation and Decision making*. Itasca, IL: Peacock.
- Weiler, R.M., Pigg, R.M., Jr., & McDermott, R.J. (2003). Evaluation of the Florida coordinated school health program pilot schools project. *Journal of School Health*, 73, 3-8.
- Υπ.Ε.Π.Θ. & Ο.Ε.Ο.Α. ΑΘΗΝΑ 2004 (2002). *Πρακτικά τριήμερου σεμιναρίου επιμόρφωσης εκπαιδευτικών Ολυμπιακής παιδείας*. Αθήνα.
- Υπ.Ε.Π.Θ. & Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2002). *Ολοήμερο Σχολείο - Ζώνη Δημιουργικής Απασχόλησης*. Ανακτήθηκε στις 23 Απριλίου 2004, από http://www.pi-schools.gr/programs/oloimero/oloimero_01_03/
- Υπ.Ε.Π.Θ. (2003). *Η Εφαρμογή του Προγράμματος «Ολυμπιακή Παιδεία»*. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, Αθήνα.
- Χασάνδρα, Μ., & Γούδας, Μ. (2003). Κριτήρια εγκυρότητας και αξιοπιστίας στην ποιοτική - ερμηνευτική έρευνα. *Επιστημονική Επετηρίδα Ψυχολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδας*, 2, 31-47.

